

(Ни)каква „европска будућност“ БиХ?

Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 26 август 2008 22:37

Пошто се у БиХ у октобру окончају локални избори, политичке прилике у овој земљи поново ће бити у знаку нових-старих расправа о уставном (пре)уређењу ове земље; а све то, како се у јавности представља већ годинама, у циљу (о)кретања БиХ ка „европској будућности“, односно ка чланству у ЕУ. Но, ако је ЕУ заједница која почива на компромису и мирном разрешењу унутрашњих политичких конфликта - а управо тако је међународни чиновници на привременом раду у БиХ представљају - онда је не само „европска будућност“, већ и сам опстанак те земље, најблаже речено, упитан. Тим пре што нико међу тим чиновницима нема ни јасну идеју, ни визију дугорочно одрживог политичког компромиса међу Србима, Бошњацима и Хрватима у БиХ, а да неко од водећих српских, хрватских или бошњачких политичара не искаже сумњу или, пак, буде резервисан према решењима које нуде стране дипломате у Сарајеву. Боље речено, увек је барем једна од три стране сумњичава према страним понудама, пре свега страхујући да не изгуби и оно што има у садашњој БиХ, при чему на свакој страни мисле да и то што имају, немају у довољној мери.

Босански Франкештајн

Кључни разлог општег незадовољства у БиХ налази се у чињеници да постојећу БиХ утемељену Дејтонским споразумом (зато је сви и зову „дејтонском“ без обзира на симпатије или антипатије) ретко ко међу њеним становницима искрено доживљава као своју земљу. Дајући подршку постојећим националним политичким елитама, у недостатку бољих, Срби, Бошњаци и Хрвати се, заправо, понајпре могу представити као три разрока ока на једној глави, при чему оно српско гледа на исток, хрватско на запад, док је оно средње, бошњачко, загледано само у себе, с тим да се почесто сумњичаво окреће, час на леву, час на десну страну. Пошто је, дакле, таква сподоба осуђена да се креће без јасног погледа, све пипајући рукама испред и поред себе, како се не би стропоштала, нашле су се особе које су је и створиле и убедиле да јој помажу тако што је за руке придржавају показујући јој пут, дакако, онај пут којим они сматрају да овај чудовишни босански Франкештајн треба да се креће. Чудовиште се некако и креће док га његови водичи/ст(в)араоци с разумевањем држе за руке, с тим да га, истовремено, непрестано опомињу да сва три ока држи затворена, јер се, по њиховом убеђењу, сподоба тако неће уплашити простора кроз који га воде. Али, чим водичи/ст(в)араоци пожуре, по некој њиховој потреби, па своје „чедо“ нагло тргну за руку, а оно инстинктивно отвори сва три

ока, па и само у страху задрхти - земља испод њих се тако затресе да, у исти мах, сви претрну од страха да се не стропоштају. Тим пре што поготово водичи/ст(в)араоци и сами осећају да је та земља толико ровита да се у њу може пропасти и при мало снажнијем треску.

Можда се овај покушај метафоричког приказа стања у којем се већ годинама налази БиХ може учинити сувише груб, имајући у виду тринаестогодишње „напоре“ страних татора да босанског Франкештајна некако начине способним за самосталан живот. Но, после бројних операција и различитих вежби, татори и даље не верују да ће њихово „чедо“ моћи да преживи само без њихове помоћи у локалном политичком окружењу. Зато, свесно или не, управо су странци, што на привременом раду у БиХ, што као повремени гости, највернији поборници овог метафоричког приказа. Они (не)свесно одржавају у животу босанског Франкештајна као какво митолошко биће, а да, с друге стране, не знају како да своју драгу сподобу прилагоде за самосталан живот. При томе, они (не)намерно превиђају само једну „ситну“ чињеницу: том бићу никада нису ни дали праву прилику да се брине само за себе. Но, изгледа да сада код водича/ст(в)араоца полако сазрева свест о томе да своју драгу сподобу треба пустити да корача сама, с тим да јој се водичи/ст(в)араоци нађу увек при руци, у случају да сподоба негде посрне. Изгледа, у ствари, да су коначно водичи/ст(в)араоци мало охрабрили и себе и своје „чедо“ да се оно може мало слободније само кретати, но и даље не знају како да залече урођену разроност код босанског Франкештајна. Они су, заправо, уверени да та „бољка“ у будућности може представљати велики проблем за здравље њихове драге сподобе; тим пре што и неки међу њима - поред међусобно различитих, а понекад и супростављених погледа - примећују код себе прве симптоме разроности.

Елем, у јулу месецу, након вишесатне дебате у Европском парламенту (ЕП) усвојена је стратегија Европске комисије о проширењу на земље југоисточне Европе, али је истакнуто да недостају инструменти проширења. Даље, у анализи стања и перспективи процеса проширења које је у име Европског парламента припремио утицајни немачки парламентарцац Елмар Брок, сваку реченицу охрабрења следиле су две реченице уздржаности и песимизма. Даље, током дебате шведска парламентарка Ана Ибришагић истакла је да је, сваки пут када се у ЕП расправља о проширењу ЕУ, „тон дебате све хладнији“. „Све чешће се користе речи као што су: адекватна способност апсорпције нових земаља, политичка консолидација, унутрашња реформа, опасност по социјалну и економску кохезију Уније итд. Све су то речи које у мојим ушима не звуче ни као визија, нити као циљ, већ пре као начин одбране и предупредјења од будућег проширења. Уместо истинске визије, све чешће се говори о замору од проширења“, навела је, поред осталог, Ибришагићева. . Песимистични тон излагања Ибришагићеве звучи још драматичније по реторичку „европску будућност“ БиХ када се има у виду да тај, готово очајнички вапај долази од парламентарке родом из БиХ, и то оне која важи за једну од најватренијих лобистикиња што бржег приступа БиХ Европској унији.

Босанскохерцеговачки „евроентузијастички“ у земљи и ван ње посебно су, изгледа,

погођени бриселском „стратегијом“ приступања земаља западног Балкана Европској унији. Имајући у виду да та „стратегија“, како наглашава Дорис Пак, подразумева принцип „регате, а не каравана“, не треба посебно објашњавати да је БиХ посустала на зачељу „регате“. У последње време чак се и у круговима „цивилног друштва“ у БиХ, у којима се пословично налази највећа количина „евроентузијазма“ по глави становника, може јасно и гласно чути да би у Бриселу требало да пропишу блаже услове за пријем БиХ у ЕУ, просто зато што унутрашњи политички договор о будућности БиХ није ни на помолу, а земља ионако поседује компликован систем одлучивања и веома специфичне проблеме. То су, дакле, неки знаци на основу којих се већ сада може закључити да је и даље много мање вероватно да БиХ дође до циља „регате“, макар и са великим заостатком; тачније, незграпни босански Франкештајн има много више шанси да се и пре циља скрши и потоне заједно са својом једрилицом.

Америчко-руска „нова реалност“ у БиХ

Можда је кључни разлог за то чињеница да необичног учесника „регате“ не предводе они који су формални организатори овог својеврсног такмичења; босанског Франкештајна, у тој трци, воде више из Вашингтона него из Брисела, а како је и сама њихова драга сподоба „склопљена“ да не буде сасвим у складу са собом, вашингтонски водичи/ст(в)араоци то и намећу као првенствено свој задатак.

Уосталом, бошњачки политичари већ годинама ишчекују политичку помоћ америчке администрације, надајући се да једино та помоћ може бити пресудна за остварење њиховог сна о „јединственој Босни“. Међутим, сем реторичке, свака друга врста политичке помоћи из Вашингтона до сада није била од користи у оној мери у којој су то очекивали потражиоци. Зато сада председник водеће бошњачке партије СДА, Сулејман Тихић, не жури у политичке преговоре о уставним променама, а то одавно не чини ни Харис Силајџић. Они, просто, чекају да из Стејт департмента ослушну „повољну“ временску прогнозу за БиХ, и то такву да се могу надати да ће њихов део земље сунце из Вашингтона силно обасјати (као у време Клинтоновог мандата и прве половине мандата Џорџа Буша Млађег) а да ће остале крајеве земље, у којима Тихићевих и Силајџићевих следбеника нема, захватити таква „непогода“ од које се њихове српске и хрватске комшије више никада неће опоравити. Уосталом, Тихић је отворено поручио да „озбиљних разговора о уставним променама неће бити док не буду завршени избори у САД, односно не пре пролећа следеће (2009. оп.а.) године“ .

Из Вашингтона, пак, у последње време стижу поруке бошњачким политичарима да би требало озбиљно да размисле о одступању од свог максималистичког циља, али није

јасно с којом мером одступања сарајевских унитариста рачунају њихови вашингтонски пријатељи. Највиши амерички званичници задужени за овај део света за сада нуде неку врсту реторичког компромиса који би, касније, довео до централизације институција БиХ. „Република Српска је чињеница на терену. То је, подсетићу, чињеница која је прихваћена и пре Дејтона и потписана у Женеви. Данас је (...) питање врло релеватно: служи ли Устав БиХ држави како треба и служе ли владе у БиХ својим народима. Међутим, то је питање на које одговор може пронаћи само народ у БиХ. Ми можемо имати своје мишљење о томе; такође, спемни смо помоћи људима у БиХ да спроведу уставну и сваку другу реформу ако се договоре о томе“, недавно је изјавио Кристофер Хо, помоћник америчког државног секретара за Централну и Јужну Европу . Ставови овог високог чиновника изнети су, међутим, не само ради амортизовања бошњачког максимализма, већ и као нека врста претеће поруке наводном српском сецесионизму у РС који, истини за вољу, у политичкој пракси међу Србима не постоји ни у приближној мери, како се то сервира из Сарајева. „У основи, питање данашње РС је политичко и правно питање. Она не постоји изван оквира БиХ. Дејтонски Устав се не може наручивати а ла царт: не може нико рећи 'пристајемо на Дејтон јер нам је дао РС, али нам се не свиђају остале институције у БиХ'. То је нелегитимна и неодржива позиција. С друге стране, не можете рећи 'хоћемо се решити оба ентитета, али ћемо задржати неке друге ствари које нам се свиђају у Уставу. То је био пакет-аранжман који је касније дограђен амандманима. Могућност даљих амандмана постоји, али, да вам право кажем, не видим да тренутно у земљи има довољно консензуса да би се тај процес покренуо. Лично мислим да би промена била добра, али то је одлука народа у БиХ“, закључује Кристофер Х

о

.

То што „лично мисли“ овај високи дипломата, већ је елаборисала Розмари ди Карло, помоћница заменика америчког државног секретара за Европу и Евроазију. И она, дакако, упућује истоветну поруку да су „границе БиХ недодирљиве, а да су односи међу ентитетима дефинисани“, те да „свако ко жели мењати Дејтонски споразум, мора то урадити уз сагласност свих у БиХ“. Међутим, „Дејтон је јасан - ентитети имају своје овласти, а да би држава функционисала, посебно као члан ЕУ, она мора имати јаке државне установе. Не само у области финансија, војске и безбедности, већ и пољопривреде (...) Стално ми пољопривреда стоји пред очима. ЕУ тражи да постоји један систем пољопривреде у земљи и он ће се морати хармонизовати у складу са ЕУ принципима и захтевима“, дословце каже Розмари ди Карло

.

Није, дакле, тешко закључити како су готово све америчке дипломате задужене за овај део света у извесној мери изменили приступ у процесу цивилизовања њихове драге сподобе. Уосталом, чак је и Ричард Холбрук у јавности почео да избегава да се служи сличном метафором - да је „дејтонски“ Устав БиХ „лудачка кошуља“ - тако да би се могло

(Ни)каква „европска будућност“ БиХ?

Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 26 август 2008 22:37

приметити како су амерички дипломати и бошњачки лобисти у Вашингтону од „јастребова“ постали малтене „голубови мира“: политику жестоких притисака према РС и тешке оптужбе на рачун Срба сменили су „савети“ и „личне мисли“ који се представљају као подједнако пријатељски и према Бошњацима и према Србима.

На то је, дакако, понајвише утицала промена међународних околности и односа у региону након самопроглашења и признања тзв. „Републике Косово“, као и промене унутрашњих политичких прилика у БиХ.

Примера ради, уместо једног Алије Изетбеговића који је знао „бескомпромисно“ да прихвати готово сваки „велики“ амерички дипломатски предлог, Бошњаци су данас политички подељени између Хариса Силајџића и Сулејмана Тихића: првог који је из максималистичких разлога знао да одбије иницијативу (коју су, у основи, амерички дипломати припремили) о уставним променама у пролеће 2006. године; и другог који ни тада није сумњао у америчку помоћ, а сада гаји барем иста очекивања од нове администрације у Вашингтону.

Изгледа, пак, да ће степен остварења тих очекивања зависити мање од Вашингтона, а много више од (не)спретности америчких дипломата у самој БиХ. Када је професор вашингтонског Универзитета за националну одбрану, Стивен Мејер, недавно у Сарајеву узбуркао бошњачку јавност изјавом да је „врло вероватно да за пет година БиХ неће постојати“ , наводно узнемирене бошњачке политичаре због могуће сецесије РС - коју је Мејер прогнозирао, али и подвукао да „власти РС нису спремне на то“ - морао је да умирује и сам амерички амбасадор у Сарајеву, Чарлс Инглиш. Инглиш је саопштио да су то Мејерови „лични ставови“ и да „не представљају ставове Владе САД“, те да је „згрожен Мејеровим неупућеним и неразборитим гледиштима“ .

„Влада САД ће наставити да подржава и брани овај споразум. Било која назнака да би референдум о сецесији могао бити одржан од стране РС, или било којег другог дела БиХ, неприхватљива је и опасна“, саопштио је Инглиш, дословце поручујући да „БиХ чека сјајна будућност“.

Но, изгледа да та порука није задовољила политичке Бошњаке, колико их, у ствари, онеспокојава чињеница да амерички дипломати тренутно нису спремни на снажан политички притисак у правцу развлашћења РС. Они су, у ствари, и сами склонили уверењу да „БиХ више није тако важна за САД“, како наводи Стивен Мејер одговарајући

(Ни)каква „европска будућност“ БиХ?

Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 26 август 2008 22:37

на питање: да ли верује да би САД допустиле нестанак БиХ кроз пет година? „Постоји мала група, такозвана босанска мафија, у америчкој влади, која би била разочарана, али то не би постало питање председника (...) Овај део света није баш толико битан за САД и њихову администрацију“, устврдио је Мејер .

Ипак, тешко би се могло говорити о томе да су бошњачки политичари затечени чињеницом што су америчке дипломате у БиХ немоћне да што снажније подупру унитаристичке политичке захтеве у Сарајеву. Пре би се могло рећи да су политички Бошњаци, након састанка Управног одбора Савета за спровођење мира у БиХ (PIC) у јуну месецу, постали свеснији политичке реалности у земљи, снажно омеђене компликованим међународним присуством. Тада су се, као никада пре, у првом плану појавили различити ставови САД и Русије о затварању Канцеларије високог представника у БИХ

(
ОНР
) и трансформацији у Канцеларију специјалног представника ЕУ (ЕУСР). Истовремено, успостављен је консензус у УО ПИЦ - значи и између САД и Русије - да уставне промене нису услов за затварање
ОНР
-а.

Дипломатски представници Русије и САД у УО PIC нису се, заправо, сложили око термина потпуног гашења
ОНР-а. У
коминикеу са јунске седнице УО
PIC
наведено је пет конкретних услова које је потребно испунити за затварање
ОНР

-а: решавање питања државне имовине и непокретне војне имовине, правно утврђивање статуса Брчко дистрикта, успостава фискалног већа на нивоу БиХ и усвајање стратегије за решавање случајева ратних злочина. Из Канцеларије у којој стољује Мирослав Лајчак одмах је лаконски саопштено да је поменуте услове „могуће испунити за неколико месеци ако буде политичке воље“
, с чим се у начелу слажу бошњачки политичари и амерички дипломати.

Српски политичари су, међутим, убеђени да ће Бошњаци опструисати решавање свих пет услова, сем уколико не добију могућност да кроз сва решења што више имовине и институција „укњиже“ на нивоу БиХ. С обзиром да у РС не пристају да највећи део имовине „књиже“ на БиХ, предлажући да део ентитетске имовине буде предат на коришћење држави, те одбијају да статус Брчко дистрикта буде „књижен“ кроз Устав БиХ, а поготово не као нешто више од специфичне јединице локалне самоуправе,

извесно је да ће се на договор о решењу питања имовине и Брчког још чекати. Срби, међутим, верују да ће Бошњаци то време (много више него за договор) користити не би ли испословали у ОНР-у наметање барем неког решења путем посебних, тзв. бонских овлашћења. А руски дипломати су се у јуну месецу и званично сагласили са дијагнозом коју су још и раније „успоставили“ српски политичари. „Стална тенденција ка стабилизацији ситуације у БиХ омогућавала је да се већ у овој фази донесе дефинитивна одлука о затварању ОНР-а (...) Упркос томе, наши партнери настављају вештачко одлагање овог процеса, очување могућности и даљег коришћења посебних овлашћења високог представника за вршење притисака на ентитете и произвољно прекрајање Дејтонског устава“, саопштено је из министарства иностраних послова Русије

Само месец дана раније, руски дипломати били су још конкретнији. „Ми радимо веома напорно и снажно да би се Дејтонски споразум поштовао у будућности. У целини, ситуација није тако лоша, али морамо бити веома пажљиви при покушајима да се наметне нешто нашим српским пријатељима“, поручио је Александар Алексејев, директор Четвртог европског одељења руског МИП-а задужен за југоисточну Европу . Овај бивши руски амбасадор у Београду навео је и да је евентуална промена Дејтонског споразума „могућа само на темељима компромисног решења и консензуса два ентитета и три народа који живе у БиХ“. „Русија Републику Српску доживљава као пријатељску, Срби су наша браћа и ми желимо да направимо све што је могуће да им помогнемо, не само на политичком нивоу, него и на економском и финансијском“, закључио је тада Алексејев

Овакви руски дипломатски ставови и очекивања и ставови и очекивања америчких дипломата које смо претходно навели, нису се променили ни након захлађења руско-америчких односа услед рата у Јужној Осетији: за сада нису приметни ни најмањи знаци „мутације“ у дипломатским ставовима Москве и Вашингтона према компликованим приликама у БиХ. Изгледа, заправо, да је ситуација у некадашњој централној југословенској републици само део ширег „статуса кво“ у региону, успостављеног између две силе након самопроглашења тзв. „Републике Косово“. Након тог преседана, а поготово након рата у Јужној Осетији, изгледа да су сви постали свесни да би БиХ била још погодније тло за тестирање регионалне политичке стабилности, па се никоме тренутно не жури: „модерација“ у разговорима политичких Срба, Бошњака и Хрвата препуштена је једино високом представнику Мирославу Лајчаку, с тим да се он креће у дипломатском простору омеђеним америчко-руском „новом реалношћу“.

Овај простор, с времена на време, бива нарушен дипломатским испадима Лајчаковог заменика, америчког дипломате Рафија Грегоријана, који обавља и дужност

међународног супервизора за Брчко дистрикт. Грегоријанов став да „Брчко треба да добије своје место у Уставу БиХ, у складу са Коначном арбитражном одлуком“ и да он, до тада, „неће дати позитивно мишљење пред међународним трибуналом да је спроведена коначна арбитражна одлука“, може се комотно тумачити као Грегоријаново сврставање на страну бошњачких политичара. Интересантно је, међутим, да је овај дипломатски испад готово прећутан и у Сарајеву и у Бањалуци. Лајчак о томе није рекао ни речи, Бошњаци су ћутали јер су се, ваљда, навикли на Грегоријанову подршку сопственим захтевима, али је остало нејасно зашто су највиђенији српски политичари листом оћутали на Грегоријанову „досетку“, тим пре што је амерички дипломата рекао и то да „није прихватљив став Народне скупштине РС из 1999. године којим се одбацује Коначна арбитражна одлука за Брчко дистрикт“. Елем, том одлуком предратна општина Брчко (у рату и након рата територијално подељена између РС и Федерације БиХ) успостављена је као дистрикт у предратним административним границама са статусом „кондоминијума“, на који једнако право полажу оба ентитета.

Том одлуком фактички је прекинут територијални континуитет РС, што је био основни разлог да Парламент РС одбаци одлуку о Брчком. Хоће ли сада Парламент РС бити принуђен „само“ да ревидира свој тадашњи став или, заправо, Грегоријанов „зов“ представља позив српским политичарима и на почетак ревизије „дејтонског“ Устава БиХ - време ће убрзо показати.

Српско-српска посла

С друге стране, охрабрени руским разумевањем и ношени лагодним осећањем да америчке дипломате на њих не врше снажан политички притисак, након самопроглашења и признања тзв. „Републике Косово“, српски политичари у РС су се, малтене преобратили у „тврде“ браниоце уставне позиције Републике Српске, односно у доследне заступнике начела на којима почива Дејтонски споразум. Но, и међу Србима су, као и међу Бошњацима, исте политичке вође: ту су „преобраћени“ Милорад Додик и Младен Иванић, а уместо Драгана Чавића његов тадашњи заменик Младен Босић, који је, скоро као и Иванић и Додик, имао прилику да се пре две и по године веома добро упозна са намерама и циљевима америчких дипломата у БиХ.

Наравно, тешко да би иједном од ове тројице, чак и када би међу њима постојао висок степен политичког јединства и чврстине, пошло за руком да се једино истицањем снажног политичког става одупре притисцима америчких дипломата, па макар ти притисци били и „меки“, како се наговештавају. За одолевање тенденцији пузајуће централизације БиХ, Додик, Босићу и Иванићу биће потребна и снажна политичка

подршка и званичног и незваничног Београда. Уосталом, и садашњи српски званичници с десне стране Дрине су се обавезали да штите уставну позицију РС и статус својих сународника у БиХ, што не би требало да им пада тешко, тим пре јер су поједини, попут председника Бориса Тадића, и у пријатељским везама са најјутицајнијим српским политичким вођом у РС, Милорадом Додиком, а и - није згорег подсетити - србијански социјалисти су се не тако давно заклињали у опстанак Републике Српске. Наравно, ни доскорашњи званичници које је представљао Војислав Коштуница, а ни радикали, нису поштеђени исте државн(ичк)е обавезе, не само како би из опозиције подсећали власт шта је обавезна да чини, већ да и сами понуде одговоре на питања која се буду појављивала. За сада, међутим, нити се власт превише труди да испуњава све обавезе, нити их на то опозиција подсећа, иако је, рецимо, политички прилично неозбиљно и државнички неодговорно што се никако не одржава седница Савета за унапређење сарадње Србије и РС. Реч је о телу које је утемељено (ко се тога сећа још) Споразумом о специјалним и паралелним везама између Србије и РС.

Овде ћемо искористити један свеж, конкретан негативан пример како бисмо указали у какву све наказну ситуацију могу упасти грађани, услед недостатка институционалне сарадње прокламоване тим Споразумом. За „велике“ владоце овај пример може изгледати небитан, па чак можда и смешан, но национално/социјално одговорни политичари и/или њихови чиновници барем би се јавно постидели, а то се до сада није десило, ситуације у којој су грађани присиљени да трпе последице (не)рада „надлежних“ институција. Елем, на хиљаде људи с обе стране Дрине нашли су се погођеним након што су у јулу месецу ове године аутопревозници у Србији изненада донели одлуку да аутопревознике из РС, који саобраћају између градова у РС и Србији, третирају као било ког другог страног аутопревозника. Према тој одлуци, аутопревозници из РС током саобраћања на територији Србије нису имали право да превезу било ког путника са било ког стајалишта у Србији, сем уколико им те станице не представљају крајња одредишта. Та срамотна одлука готово да је сасвим игнорисана у србијанским медијима, иако је, рецимо, изазвала љутњу и бес међу „обичним“ људима с обе стране Дрине. Но, то смо могли да видимо једино у медијима у РС: путници су, буквално, били бесни што им је одузето право да користе превоз аутобусима као и до тада. Примера ради, из Београда или Новог Сада забрањено им је, практично, да путују аутобусима из РС до, рецимо, Сремске Митровице, Инђије, Руме, Шапца итд. Забрањено је и у обрнутом смеру, а једина „исправна“ логика је следећа: путнику из неког од тих места боље је и сат-два или више да чека да наиђе било који србијански аутопревозник, него да се „укрца“ на први „пролазни“ аутобус из РС!?

Зашто су грађани принуђени да испаштају због таквих сулудих решења? Зато што су се аутопревозници у Србији побунили да им конкуренција из РС одузима део профита, па су се накнадно досетили да их могу третирати као странце, пошто, наводно, цела ствар није регулисана актима који произилазе из Споразума РС и Србије. Истовремено, „конкуренција“ није повукла реципрочне мере, да не би изгубила и оно мало профита,

(Ни)каква „европска будућност“ БиХ?

Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 26 август 2008 22:37

свакако мање од своје „крупније сабраће“. Да ли је могло да прође без свега тога? Наравно да је могло: да су се и једни и други на време обратили својим властима да регулишу односе, да грађани не би трпели овај безобзирни „сукоб интереса“. Додуше, ко зна, можда су се и обраћали, а ни то нисмо начисто сазнали, али срамота је остала да лежи на „надлежним“ институцијама у Србији. Тим пре што основ за решење овог проблема постоји у Споразуму о специјалним и паралелним везама РС и Србије!? Зашто тај основ није примењен: због приватних интереса, корупције или нечег трећег?!

Но, зашто је, у суштини, важан овај најсвежији пример неспоразума међу „надлежнима“ с две стране Дрине? Просто зато што се из нерешавања овог „малог“ проблема за наше „велике“ политичаре тако јасно види како могу да трпе грађани, а да за то време на њиховој невољи покушавају да профитирају појединци, иако формално постоји Споразум зарад општег добра. И зато, макар само због тог једног видљивог проблема, а изгледа да има и већих и „невидљивијих“, упутно је поставити питање: када грађани трпе због једног оваквог „ситног“ неспоразума, а појединци на томе „згодно“ профитирају, шта би их тек могло задесити у случају „крупних“ неспоразума између наших политичких елита? У блиској прошлости, на неким другим примерима, видели смо на стотине хиљада трагичних људских одговора и више стотина „малих“ и „великих“, а задовољних „пословних људи“.

Али, ово питање се поново враћа у годинама које су пред нама и, пре или касније, српски политичари с обе стране Дрине наћи ће се пред сличним изазовом; просто, да укажу својим сународницима на озбиљне, мудре и јасне одговоре на питање: шта политичари у Бањалуци и у Београду намеравају са босанским Франкештајном? Но, пре неголи почну да усаглашавају одговоре између себе, док се, у међувремену, буду бавили политичком тактиком, било би природно да најпре прихвате чињеницу да босански Франкештајн лагано изумире и да је питање времена и околности када ће у светским центрима моћи обзнанити, са жаљењем или с радошћу, да је њихова „драга“ сподоба преминула. Јер, тада ће већ бити одлучено и шта ће бити с посмртним остацима.

„Земље западног Балкана, укључујући и Хрватску чији пријем не би требало да буде под знаком питања због блокаде Лисабонског реформског уговора, очигледно желе да

(Ни)каква „европска будућност“ БиХ?

Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 26 август 2008 22:37

једног дана постану чланице ЕУ. Ми их у томе не би смели ометати. Али, ЕУ мора бити за то способна, мора успоставити врло јасне инструменте проширења и то не само у циљу прихватања ових чланица, већ у интересу проширења простора мира и стабилности као предуслова укупног даљег развоја ЕУ“, изјавио је, између осталог, Елмар Брок. Опширније о овој теми говори се у извештају Радија *Дојче веле* под називом „Европска перспектива Балкана није упитна“ од 10.7.2008. године

Исто.

Ову изјаву Сулејман Тихић дао је на заједничкој прес конференцији са вођом ХДЗ-а БиХ Драганом Човићем 21.8.2008. у Стоцу(средња Босна); изјаву је пренело више новинских агенција у БиХ, међу којима и Српска новинска агенција (СРНА).

Интервју Кристофера Хоа сервису *Гласу Америке* на језицима народа у БиХ, емитован 1.8.2008. године.

Исто.

Интервју Розмари ди Карло сарајевском *Дневном авазу* од 19.5.2008. године.

Исто.

Интервју Стивена Мејера објављен у интервјуу сарајевском *Дневном авазу* 20.7.2008. године

Саопштење Амбасаде САД у БиХ од 20.8.2008. године.

Интервју Стивена Мејера објављен у сарајевском *Дневном авазу* 20.7.2008. године.

(Ни)каква „европска будућност“ БиХ?

Пише: Слободан Дурмановић
уторак, 26 август 2008 22:37

Радио Слободна Европа, 30.6.2008. године

Радио Слободна Европа, 27.6.2008.

Интервју Александра Алексејева за сарајевски *Дневни аваз* од 29.5.2008. године

Исто.